

VERONIKA

Birutės Mar libretas pagal Antano Vienuolio apsakymą „Paskenduolė“

Veikėjai:

VERONIKA, Kaikarių samdinė / sopranas
JUOZELIS, Veronikos mylimasis / baritonas
VERONIKOS MOTINA-DVASIA/ mecosopranas
ŽINIUONĖ, kaimo daktarka / mecosopranas
JUOZAPONIENĖ, dievobaiminga tetulė / mecosopranas
KAIKARIS, turtingas ūkininkas / bosas
KAIKARIENĖ, jo žmona / sopranas
VERONIKOS TĖVAS / bosas
KLEBONAS / baritonas
JAUNASIS KUNIGĖLIS / tenoras (baritonas)
ANICOKAS, Kaikarių pusbernis / tenoras
ŽAŠIOGANĖ, piemenė (arba Piemuo/ sopranas (diskantas)
SAMULIUKAS AMERIKANTAS (šokėjas solistas)

Choro ir baleto artistai – kaimo merginos, bernai, bobelės; taip pat – medžių, ežero meldų, kapinaičių dvasios.

I VEIKSMAS

Nr. 1 / EŽERO DAINA

Scenoje išišviečia ežeras, skaidrus ir neapbrėpiamas...

Ežero perspektyvoje gali atsispindėti visa, kas gamtoje gražu aplink: dangus, debesys, medžiai, meldai. Spektaklio metu ežero įvaizdis keičiasi: virsta romantiškai žvaigždėtu Veronikos ir Juozelio jausmų „ežeru“; pilkėja, susidrumščia, banguoja, tampa Veronikos išgyvenimų, nerimo, sielvarto-skausmo ežeru; o finale vėl nurimsta, virsta savotišku amžinos ramybės (kaip beribio vandens ar dangaus) įvaizdžiu – finalinėje scenoje, ežero tolumoje (tarsi rojuje) bus matyti su vaikelio žaidžiančios Veronikos siluetas.

Kitos spektaklio veiksmo vietos (Kaikarių, Žiniuonės-daktarkos namai, jaunimo šokių aikštelė, bažnyčia, kapinaitės) sukuriamos minimalistiniu veiksmo vietą nužyminių tikslų detalių principu.

Spektaklio veikėjai – tarsi žmonės iš jau praėjusio laiko (veiksmas vyksta prieš šimtmetį), retsykiais atsispindintys ežero veidrodyje lyg nelabai realūs –Veronikos minčių, vizijų personažai... Svarbus CHORO vaidmuo – jis tampa savotišku istorijos įvykių liudininku; iš realių personažų (kaimo moterėlių, bernų, merginų) - staiga lyg pasakoje gali virsti gamtos dvasių, skenduolių, kenčiančių iškeliavusių sielų balsu.

CHORAS:

virš ežero seno -
ką naktį vėjas,
žmogaus balsu prakalbėjęs,
išstartų, ką pasakytų
žvaigždelei savo?

ties daug regėjęs –
širdžių nerimusių,
širdžių užmigusių...
ties svajonėlių, paleistų vėjais,
ties ašarėlių, tylon riedėjusių,
gelmėjų pradingusių ----

virš ežero seno -
ką naktį vėjas,
žmogaus balsu prakalbėjęs,
išstartų, ką pasakytų
žvaigždelei savo?

Nr. 2 / VERONIKA IR ŽINIUONĖ

Scenoje pasirodo sunerimusi VERONIKA, einanti patarimo pas ŽINIUONĖ, kaimo daktarką. Scena gali prasidėti nuo to, kaip KAIKARIS myluojasi su ŽINIUONE.

VERONIKA:

(sau, susijaudinus) Dievuliau mano, Dievulėliau mano...

(kreipiasi į ŽINIUONĖ)

Ponia, girdėjau iš draugių,
Kadgalit padėti mergaičių nelaimėje.
Prašau, padėki, padėkit... Nebežinau, kam pasakyti,
artimų neturiu, samdinė esu,
darbų daug laukia, sunkiau vis daros,
patarkit, ką daryti, ką man daryti?

ŽINIUONĖ:

Dar viena nelaiminga gražuolė!
tai ką, į bėdą įpuolei? Reik galvot, kad paskui nedejuot!
(Sau) Visos jos tokios. Gulkis. (VERONIKA atsigula, ŽINIUONĖ ją patikrina).
Stokis. Ko gi anksčiau nesirodeit?
Tiek laiko tylėjai?

VERONIKA:

Bijojau kam sakyt,
aš viena, netekėjus...

ŽINIUONĖ:

O kurgi jaunikis? Paliko?

VERONIKA:

Ne, Amerikon išplaukė, uždirbti išvyko...

ŽINIUONĖ:

Tai ir sakyk, kad paliko,

VERONIKA:

Ne! Ne! Maldauju, ponias, padėkit, atsilyginsiu kaip galėsiu!

ŽINIUONĖ:

Kaip galėsiu – padėsiu...
Duok šen...pinigus...Duok šen.

Nr. 3 / ŽINIUNĖS PATARIMAI

ŽINIUNĖ:

Kai per vėlu jau rūtų vainiką pinti,
tada jau – priburk, užkalbėk, karčių žolių priskinki,
levandų, pelyno, diemedžio, kadugio lapų, paparčių,
tada jau priburk, duok rūtelę karčią -
kai per vėlu jau vainiką pinti -

MOTERŲ CHORAS:

karti rūtelė, kai per vėlu jau vainiką pinti!

ŽINIUNĖ (duoda VERONIKAI miltelių, lapų, šaknų):

Šitą baltą druskelę paimsi,
ir grįžus namo, suvirinus su rūtomis,
nukošus atausinsi, iš karto išgersi -
ir taip kasdien, dukart ryte, dukart vakare,
paslapčia, kad šeiminkai neįtartų,
kol pajusi, kad pilvas ims traukinėtis...
tik žiūrėk, jei per daug išgersi – kepenis, inkstus susigadinsi;
o jei nepadės - dūminę pirtį kūrenti reikės!

MOTERŲ CHORAS:

Karti rūtelė, kai per vėlu jau vainiką pinti!

ŽINIUNĖ:

Kitą kartą, panele, prieš eidama gult su kuo,
žinok, reikia dienas skaičiuoti,
(šnabžda paslapčia) medaus ar mėšlo į makštį įkišti,
apsiplauti actu ar citrinos rūgštim.
O dabar va, paliko! Tai kas jau tasai jaunikis?

VERONIKA:

Tik niekam, ponija, prašau, nesakykit... Juozelis...

ŽINIUNĖ:

Juozelis! Gražuolis, taigi, nuogas plikas, prieš pora mėnesių jau Amerikon išlėkė! (juokias) Tai jau, sulauksi! Kad grįžtų pas mergą samdinę su vaiku be skatiko, iš vyro tikėkis! Tai kaip gi ten... viskas įvyko?

Nr. 4 / VERONIKA IR JUOZELIS PIEVOJE

VERONIKA:

Nežinau, nežinau... Pavasaris buvo... Sykį...
Galva apsisuko, tokia laiminga dar nebuvau,
dangus virš galvos... Ežeras, vėjas...
Jis, paėmęs smilgelę, man plaukus keden...
Galvą ant kelių padėjo... Vakaras toks gražus buvo...

JUOZELIS:

Veronika, Veronika, Veronika...

Scena persikelia į prisiminimus...

Nr. 5 / VERONIKA, VERONIKA... VERONIKOS ir JUOZELIO DUETAS

Saulėlydis, gražus vakaras - prie ežero matyti laukuos darbus bebaigiantis JAUNIMAS (gali būti lauko darbų choreografinis ritualas), tarp jų VERONIKA ir JUOZELIS.

Iš tolo girdėti Žąsioganės daina.

JUOZELIS:

Veronika, Veronika...
Veronika, Veronika...

VERONIKA:

Juozeli, Juozeli...

Juozeli, Juozeli...

Nr. 6 / ANT KALNO RUGIAI - ŽĄSIOGANĖS DAINA / FOKSTROTAS

ŽĄSIOGANĖ:

Ant kalno rugiai, pakalnėj kviečiai –

Šūkavo, ūkavo močia dukrele –

CHORAS:

...močia dukrele –

VERONIKOS MOTINA:

Eik, dukrele, namo, eik, jaunoji namo,

žada tave tėvutėlis už kriauciuko duoti...

ŽĄSIOGANĖ:

... žada tave tėvutėlis už kriauciuko duoti...

VERONIKA:

Nei aš eisiu namo, nei aš eisiu už jo,

palauk, palauk, bernužėli, dar ne tavo valia..

KAIMO BERNAI (sušunka Veronikai):

Veronyt, Veronyt, mes šiandien ateisim į Šepečius vakaruoti, žiūrėk, patikit, gražiai mus priimkit!

VERONIKA (koketuoja BERNAMS, su kitomis MERGINOMIS):

Kolgi, kolgi atsinešite riešutų, saldainių, vyno, tai ir patiksim, priimsim, už stalo sodinsim!

BERNAI:

Veronyt, Veronyt, atnešim, atnešim, Veronyt!

MERGINOS:

Kai man mažą matulė augino,

Niekas mane sviete nepažino...

BERNAI:

Kai aš augau jaunas bernelis

Buvau spakainas kaipo kvietkelis...

MERGINOS:

Kai matulė nustojo liūliuoti

Tai gegutė prdėjo kukuoti...

BERNAI:

Kolei norėj, tolei uliuoj,

Kas yr do vargas, tai nežinoj...

MERGINOS IR BERNAI:

O ly lia lia, o ly lia lia, o ly lia lia...

Netikėtai suskamba akordeonas. Tai SAMULIUKAS amerikantas iš Amerikos grįžo, toks pasikeitęs visas, gražuolis, su laikrodėliu auksiniu, švarku ir kaliošais! Visi mokosi šokti fokstrota.

VERONIKA ir JUOZELIS, likę dviese.

MERGINOS IR BERNAI:

O ly lia lia, o ly lia lia, o ly lia lia...

Smarkiai pasišokę nurimsta. Skamba VERONIKOS ir JUOZELIO Dueto tema.

JUOZELIS:

Veronika, Veronika, Veronika!

VERONIKA:

Juozeli, Juozeli!

JUOZELIS:

Veronyt, jau ir man greit laikas keliaut Amerikon, kad turtingi, laimingi būtume, kad galėtume patys sau gyventi! Tau iš toli laiškus rašysiu, o paskui atsiųsiu tau šipkartę, šimtą rublių kelionei ir tu atplauksi pas mane, į tą laimės šalį! Ten vesiu tave ir mudu būsim laimingi, ir visą gyvenimą nugyvensim kartu, lelijėle mano, aš tave myliu myliu ir mylėsiu!

VERONIKA:

Ir aš tave myliu, Juozeli! Myliu ir mylėsiu... Ir su tavimi eičiau nors ir dabar, tuojau, visur, kur tik tu vestum! Aš lauksiu, darbuosiuos, padėsiu tau. Bet mudu ir be turty būsim laimingi, taip, Juozeli!

ŽINIUONĖ (barškindama giro):

Tu jau ir patikėjai, kad Amerikon nuplauksi. Tai jau, sulauksi, kad grįžtų pas mergą su vaiku, be skatiko, iš vyrų tikėkis!

MERGINOS (iš toliau):

Karti rūtelė, kai per vėlu jau vainiką pinti!

Nr. 7 / MELDŲ ŠOKIS-DAINA

Veronika stovi prie ežero viena, geria ŽINIUONĖS duotus vaistus. Ežero atspindy iššviečia kapinaitės ant kalnelio, daug kryžių kryželių... Gali matytis žmonių siluetai, besimeldžiančių prie artimųjų kapų.

DVASIŲ CHORAS:

Kokia naktis šviesi, kokia šviesi,

Tiek ilgesio aplink, ramybės...

Ilsisi visi, ilsisi vis. **(lyg numatydamos netolimą ateitį)**

Veronika tik viena vienužė,

Kokia liūdna dalūžė, kokia...

Jau apsisiautus ūku,

su vaikeliu ant rankų

laumė tylos gelmėse,

paskenduolės dvasia...

ŽAŠIOGANĖ (iš toli):

Ant kalno rugiai...Pakalnėj kviečiai...

Nr. 8 / VERONIKOS MALDA [A]* BALADĖ „ČIGONĖ IŠBŪRĖ“ [B]*VERONIKOS MALDA [C]

Dievuliau mano, Dievulėliau mano...

Marija mergele... išgirsk mane, padėk...

Nebežinau kokiais žodžiais apsakyti savo skausmą...

Atitolink nelaimę, priglausk danguje vaikelį mano nebeužgimsiantį, pražudytą...

Atleisk man už mirtiną nuodėmę, atleisk man už mirtiną nuodėmę, atleisk man už mirtiną nuodėmę, atleisk, atleisk, atleisk!

Kaip silpna daros...

Jaučiu, per vėlu jau, kartybė ta nepadės – girdžiu, kaip plaka širdis vaikelio mano, ką man daryti?

Baladė „Čigonė išbūrė“ (pagal lietuvių liaudies baladę „vestuvių dienoje reiks vandeny žūti“ – iš rinkinio „Šimtas liaudies baladžių“, Kaunas, 1941)

Penkiolikos metų

Dar jaunutė buvau,

Čigonė kortas kilojo

Į rankas žiūrėjo

Ir taip ji kalbėjo:

„Vestuvių dienoje

reiks vandeny žūti“.

Vestuvių dienoje

Važiuojant per tiltą

Žirgai pasibaidė

Ir tiltas sulūžo.

Tik gaila mergelės

Ir jos jaunų dienelių!

Čigonė viską puikiai numatė!

Ką man daryti? Jau per vėlu, jau per vėlu! Ką man daryti?..

Artimų neturiu, tik tu, motule, po žeme gulinti...

Padaryk stebuklą, šventoji mergele, meldžiu, meldžiu, meldžiu,

išsemki ežerą nerimo mano, sielvarto ežerą mano...

VERONIKAI vaidenasi, kad iš kapinaičių link jos ima artėti mirusiųjų, skenduolių dvasios ir medžių šešėliai apsupa **VERONIKĄ**, dvasios šnabžda, tarsi tęsdamos **VERONIKOS** maldą.

Nr. 9 / DVASIŲ CHORAS

CHORAS:

Priglausk mus, dūšes, priglausk mus, pražudytas, gailestingumo, meilės neradusias, priglausk mus, priglausk mus...Dūšes kenčiančias priglausk, paukščiais lakstančias, žalčiais gilaus ežero dugne nardančias, per anksti žemę palikusias, priglausk mus...

Pasirodo VERONIKOS MOTINOS dvasia.

MOTINA-DVASIA:

Ko gi verki, dukrel, ko verki?

Nr. 10 / MOTINOS DVASIOS RAUDA

MOTINA DVASIA (tęsia):

Tiek ramybės aplink, amžinoj šaly -
tik žmonių pasauly sunku gyventi -
bet viskas praeis, dukrel,
viskas ne veltui...

CHORAS:

Priglauskit...

MOTINA-DVASIA:

Girdi, kaip dvaselės vėjuje rauda -

CHORAS:

Priglauskit...

MOTINA-DVASIA:

...ramybės neradę -

CHORAS:

Priglauskit...

MOTINA-DVASIA:

Ten verkia dukrelė motulės, motulė dukrelės -
ten mergelė, meilės nepažinus, sapnuoja -
ten bernelis, svečioj šaly galvelę paguldęs -
ten ilsis visi.

CHORAS:

Priglauskit...

MOTINA-DVASIA:

Bet viskas praeis, dukrel,
gyvenimas – skrydis bitelės virš žiedo saldaus,
žmonės geri, dukrel, pasisakyk,
žmonės atjaus, pasisakyk, dukrel,

Staiga viskas keičiasi – dingsta dvasios, MOTINA, VERONIKA atsiduria kažkokių besijuokiančių žmonių rate. **Pajuokas nutraukia varpų garsai. Štai ir labai dievobaiminga tetulė JUOZAPONIENĖ grįžta iš bažnyčios su KAIKARIENE. Joms iš paskos tuoj prisijungs ir ŽINIUONĖ.**

Nr. 11 / VERONIKA IR TERCETAS

JUOZAPONIENĖ:

Sveika gyva, Veranyt!

KAIKARIENĖ:

Sveika gyva, Veranyt!

JUOZAPONIENĖ:

Kurgi zylioji?

KAIKARIENĖ:

Kurgi zylioji?

JUOZAPUONIENĖ IR KAIKARIENĖ (viena per kitą):

Ar jau buvai prie egzorto?

VERONIKA:

Ne, ne...

JUOZAPUONIENĖ IR KAIKARIENĖ JUOZAPONIENĖ:

Dar nebuvai?!

Vai, vai, vai, vai, vai!

ŽINIUONĖ (pasivijusi):

Sveika gyva, Veranyt! Kur zyliuojai?

VERONIKA:

Ak, nelaiminga aš...(Žiniuonei) Rūtų užpilą gėriau - bet jaučiu per vėlu jau, nebepadės, per vėlu...

JUOZAPONIENĖ IR KAIKARIENĖ (nugirdusios, su nuostaba):

Per vėlu?! Per vėlu?!

Kas jis?

ŽINIUONĖ:

Taigi Juozelis!

JUOZAPONIENĖ IR KAIKARIENĖ

Jėzau, Juozelis! Jėzau! Juo-ze-lis?!

VERONIKA (vos ne verkdama):

Aš pas jį per marias plauksiu, laiško tik iš jo sulauksiu!

JUOZAPONIENĖ, KAIKARIENĖ IR ŽINIUONĖ:

Vai, vai, vai, vai, vai!

Vai, vai, vai, vai, vai!

Vai, vai, vai, vai, vai!

Nr. 12 / Kanonas

JUOZAPONIENĖ / KAIKARIENĖ / ŽINIUONĖ / CHORAS:

Ak tu macnas pone, vaje, vaje!

Tai sakai Juozelis, vaje, vaje!

Kurgi mano akys, kurgi mano akys buvo, vaje, vaje!

Ak tu macnas pone, sakote, Juozelis?

Tas, kurs neseniai jau prieš porą mėnesių išlėkė Amerikon?

Išlėkė Juozelis!

Lauk, lauk šunie, kol kumelė išdvės!

Taip jis tave dabar ir ves!

Ar išpažinties bent buvai?

Ar klebonui pasisakei?

Ar atgailą atlikai?

Ir kaip tavęs griausmas neužmušė, kaip dar žemė nešioja!

Paleistuve, begėde!

Visai parapijai gėda!

O namams kokia nešlovė, vaje,

šitokia mirštama nuodėmė,

O ji dar išpažinties nepriėjo!

O jei išgėrus tos bjaurybės būtum numirus

gi būtum dūšia ir kūnu pražuvus!

Ak tu macnas pone, vaje, vaje!
Ak tu macnas pone, vaje, vaje!
Ką sakys klebonas dabar?!
Sužinojęs jis nepagailės!
Oi, nubaus tave Dievulis, nubaus, nubaus!

Pasigirsta ir ironiški CHORO moterų balsų motyvai iš choro -

Veronyt, Veronyt,
Ko tu ver-ver-verki
Ar rūtelių ar vargelių
Ar Juozelio lauki?

Ir linksmi CHORO bernų balsai:

Per kopūstus per batvinius, pas mergaites ant nakvynės...

Pagaliau ir visas CHORAS šaipydamasis fokstroto ritmu:

Ritai ritai titai tam... ritai ritai ritaitam...

Įsišviečia išryškėja ežeras – drumstas, lyg koks pragaro katilas, o visi šokantys ir besilinksminantys žmonės atsispindi jo gelmėje kaip bangos, purslai, visas ežeras raibuliuoja, verda, nusidažo ryškiomis spalvomis... Pažeminta ir nelaiminga VERONIKA krenta ant žemės kryžium.

II VEIKSMAS

Nr. 13 / VERONIKOS “TEISMO” DALYVIŲ SUĖJIMAS

Turtingo ūkininko KAIKARIO namai. Prie ilgo stalo (ar ant ilgo suolo) palaipsniui susirenka visi (galbūt tai primins “biblijinę” vakarienę...) – JUOZAPONIENĖ, KAIKARYS, KAIKARIENĖ, ŽINIUONĖ daktarka, kvailėlis pusbernė ANICOKAS, visuomet krizenantis (turbūt irgi išimylėjęs Veroniką), paskutinis išiveržia ir girtuoklis VERONIKOS TĖVAS, sudrimba prie stalo ir tuoj užmiega. Pasirodo ir VERONIKA su maldaknyge rankoje. Scena palaipsniui virsta savotišku Veronikos “teismu”. Turbūt ši scena vyksta labai arti žiūrovų, beveik žiūrovų salėje – kad atrodytų, jog Veronika yra visų teisiamą.

Susirinkusieji tarpusavyje šnabždasi: „...šiu...šiu...šiu...šiu...“

VISI:

Sėskis. Sėskis. Mes kalbos turim.

Nr. 14 / SEKSTETAS. VERONIKOS “TEISMAS”

KAIKARIENĖ:

Ar išpažinties buvai, sakyk? Oi, nubaus Dievas, nubaus!

VISI:

Ai ai ai ai ai oi oi oi oi oi ai tai tai tai tai oi toi toi toi oi o jo jo jo jo joi! Ai ai ai ai ai oi oi oi oi oi ai tai tai tai tai oi toi toi toi oi o jo jo jo jo joi!

KAIKARYS:

kaip višta apkvairšusi vaikščioji. Rugiapjūtei darbinininkės reikės. Velnio nešta, velnio mesta, tai pati ir kentės!

VISI:

Ai ai ai ai ai oi oi oi oi oi ai tai tai tai tai oi toi toi toi oi o jo jo jo jo joi! Ai ai ai ai ai oi oi oi oi oi ai tai tai tai tai oi toi toi toi oi o jo jo jo jo joi!

KAIKARIENĖ:

Tai atsimokėjai gražiai mums už gerą širdį!
Negalėjai žiemos bent sulaukti, vaike!

VISI:

Ai ai ai ai ai oi oi oi oi oi ai tai tai tai tai oi toi toi toi oi o jo jo jo jo joi! Ai ai ai ai ai oi oi oi oi oi ai tai tai tai tai oi toi toi toi oi o jo jo jo jo joi!

ŽINIUONĖ:

Jau per vėlu, rūtos nepadės, nebeпадės...

KAIKARIS:

...kaip višta apkvaišus vaikščioji...

VISI:

Ai ai ai ai ai oi oi oi oi oi ai tai tai tai tai oi toi toi toi o jo jo jo joi!

Rūtos nepadės, rūtos nepadės...

ANICOKAS (vėl įsiterpia ne vietoj, kvailai kvatodamas):

A tai ką, Veronyt, kūmais prašysi? Cha, cha, cha...

Vienas per kitą:**KAIKARIENĖ:**

Kokia nešlovė namams!

JUOZAPONIENĖ:

Kokia nešlovė namamsi juokiasi.

ANICOKAS:

Ko tu verki? Ko verki? Vis Juozelio lauki?

ŽINIUONĖ:

Jau per vėlu

JUOZAPONIENĖ:

Tai atsimokėjai mums už gerą širdį!

KAIKARIS:

Vaikšto kaip višta!

VISI:

Vaje! Vaje! Vaje!

Iš miegų triukšmo pabunda VERONIKOS TĖVAS**VERONIKOS TĖVAS:**

Kur...ta...kalė?! Kur ta begėdė?!

Tai užsiauginau sau ant galvos paleistuvę!

VISI:

Dievas ją nubaus, Dievas ją nubaus!

VERONIKOS TĖVAS:

Gražuole tylinti! Ko prikandai liežuvį...

Akim nekaltom nežiūrėk!

Dabar nors patvory dvėsk,

bet jau į savo trobą tavęs nepriimsiu!

Atsidėkojai tėvui už viską! Kalė...

Lauk iš namų, lauk! Kalė!

TĖVAS puola VERONIKĄ mušti, KAIKARIAI išvaduoja ją (kad teismas vyktų „civilizuotai“), Veronika gūžiasi centre – ją apsupa visi, scena perauga į sekstetą – visi vienas po kito kartoja savo frazes, tai sueidami į unisoną, tai vėl išsiskirdami

SEKSTETAS (KAIKARYS, KAIKARIENĖ, JUOZAPONIENĖ, ŽINIUONĖ DAKTARKA, VERONIKOS TĖVAS, ANICOKAS).

KAIKARYS:

Rugiai nepjauti, o tu kaip višta

apkvaitusi vaikščioji, gėda!...

KAIKARIENĖ:

Būtum žiemos bent sulaukus!

ŽINIUONĖ:

Prieš eidama gult su kuo, žinok,
kad reikia dienas skaičiuot,
paskui su bernais zyliot!

TĖVAS:

Kalė!

JUOZAPONIENĖ:

Vaje! Ak tu macnas tu pone!
Sakiau gi, moterys, oi nubaus ją Dievas,
kalbėk dabar devynis poterius...

TĖVAS:

Gražuole tylinti... Ko prikandai liežuvį?
Užsiauginau ant galvos paleistuvę!

JUOZAPONIENĖ:

Vajė!..

KAIKARIENĖ:

Atsimokėjai už gerą širdį!

JUOZAPONIENĖ:

Žmogaus,
apsunkinto mirštamoms nuodėmėms,
Dievas maldų nebegirdi!

ANICOKAS (kvailai kvatoja):

Veronyt, Veronyt, ko tu ver-ver-verki?
Ar rūtelių, ar vargelių, ar Juozelio lauki?

ŽINIUONĖ:

Karti rūtelė, kai per vėlu jau vainiką pinti!

Kalė!

Vajė! Vajė! Vaje!

Scenos metu VERONIKA nugrimzta į savo mintis.

Staiga jos balsą nutraukia lyg sapne suskambęs lengvas amerikietiškos muzikos motyvas - ji mintimis tarsi nusikelia Amerikon, kur mato kaip pasakoj susirinkusius sočius-turtingus-laimingus žmones... Scena tavernoje, kurioje susirinkę lietuvių emigrantai.

Nr. 15 / AMERIKA PAGARSINTA

Skamba emigrantų daina (autentišku XXa. pradžios emigrantų tekstu "Amerika pagarsinta").

VYRŲ CHORAS:

Amerika pagarsinta,
Kad darbo daug yra
Kai mes žiūrim į tą darbą
Net ašaros byra.

Leidžiu laišką į Lietuvą
Kad visi žinotų
Kaip Amerikoje gyvenam
Visiems pasakotų.

Kaip vanduo pavasarėlį
Eina, vilnim plūsta
Taip žmoneliai nuvažiavę
Vargsta ten ir žūsta.

Nedideli pusbernėliai
Nustoję ganyti
Jau važiuoja į tą kraštą

Vargo pamatyti.

O kai jūs ten nuvažiuosit
Daug vargo turėsit.
Su to krašto gyventojais
Nesusikalbėsit

Negirdėsit gegutėlės

Garsiai užkukuojant
Tik girdėsit vargdienėlius
Vargstant ir dejuojant

Nuvažiavę ten pamato
Jie tą „laimės“ šalį,
Grįžtų greitai vėl atgalio,
Bet jau nebegali...

Emigrantų chore VERONIKA „regi“ ir JUOZELI. Jis dainuoja ilgesingą „lietuvišką bliuzą“.

Nr. 16 / JUOZELIS: LIETUVIŠKAS BLIUZAS

Žodžiai lietuvių liaudies

JUOZELIS:

Oi eisim, eisim, mes čia nebūsim,
Ne mūsų čia nameliai.
Čia juoda duona
Ir tos neduoda,
Svirnelė, svirnelė užrakinta...
Ilgiau pabūsim,
Labiau sudžiūsim,
Kaip lendrelės svyruosim...

Dainą pratęsia choras. Netikėtai įsiveržę į taverną gangsteriai nutraukia dainą.

Nr. 17 / GANGSTERIAI TAVERNOJE

Girdisi šūviai. VERONIKA, regėdama pavojų JUOZELIUI, skuba prie jo, tačiau gal nespėja – JUOZELIS krinta kulkos pakirstas, o gal VERONIKAI tik taip atrodo... Tasai šūvis sutampa su girto TĖVAS sudaužytos puodynės garsais. Vizija nutraukta. Pasigirsta bažnyčios varpai – sekanti scena vyksta bažnyčioje.

Nr. 18 / 1 // BAŽNYČIOJE

Kaimo bažnytėlė, mišios. Skamba bažnytinė giesmė, girdėti moterėlių šnabždesys, nesuderintas davatkiškas giedojimas (“rodės Veronikai, kad jie ne rožančių gieda, o tik tarp savęs mėgdžiojas...”). Minioje pasirodo VERONIKA, visų akys sužiūra į ją (girdėti šnabždesiai: “Veronika... Veronika...”).

Visame šiame „chore“ soluoja ir JUOZAPONIENĖ, ŽINIUONĖ daktarka...

BOBELĖS (šnabžda):

Žiūrėkit, žiūrėkit...
Kaikarių Veronika, paleistuvė!
išpažinties atbėgo!
Oi, apsiverkus visa,
plaukai išdarkyti...
Iš veido išėjus...

VERONIKA atsistoja atokiau, gieda kartu.

DAVATKĖLĖS BALSAS:

...Sveika, Aušros žvaigžde šviesi...
linksmybe svieta tu esi...

Giesmei nutilus, JAUNASIS KUNIGĖLIS skaito pamokslą.

JAUNASIS KUNIGĖLIS:

„... Atėjęs į fariziejaus namus, Jėzus sėdo prie stalo. Ir štai moteris, kuri buvo žinoma mieste nusidėjėlė, atsinešė indą kvapaus tepalo, ir priėjusi prie jo kojų, verkdama ėmė laistyti jas ašaromis, šluostyti savo galvos plaukais, bučiavo jo kojas ir tepė jas tepalu. Tai matydamas, fariziejus galvojo: „Jei šitas būtų pranašas, jis žinotų, kas tokia ši moteris, kuri jį liečia – kad ji nusidėjėlė. O Jėzus, atsigrežęs į moterį, tarė jam: “Matai šitą moterį? Aš atėjau į tavo namus, tu nedavei man vandens kojoms nusimazgoti, o ji nuplovė ašaromis jas ir

nušluostė savo plaukais. Tu manęs nepabučiavai, o ji nesiliauja bučiavus man kojų. Tai aš ir sakau: „jai atleidžiamos jos gausios nuodėmės, nes ji labai pamilo.“ O jai tarė: „Atleidžiamos tau nuodėmės...“

Veronika stovi apšviesta bažnyčioje, tarp žmonių, viltinai žiūri į jaunąjį kunigėlį. Kunigėlis irgi pažvelgia į ją.

BOBELĖS (šnabžda toliau):

O kunigėlis šiandien
toks drovus, paslaptingas,
kaip kvepia iš tolo... arbatom...
O matėt, kaip į Veraniotę pažiūrėjo!...
Akys sublizgo... nuraušo, vargšelis,
taigi ir jis tą paleistuvę įsimylėjęs! (prunkščia)

VERONIKA paima jo ranką, pabučiuoja, kažką sušnabžda į ausį. KUNIGĖLIS linkteli, VERONIKA eina link klausyklos langelio. Į klausyklą jau jau sės kunigėlis – bet netikėtai pasirodo krenkšdamas KLEBONAS, duoda kunigėliui ženklą išeiti, ir pats artinasi link klausyklos („kosėdamas ir spaudydamas, kažin kaip užkliuvo koja už klūpančio vaikinio batų, ir knabtelėjo, knabtelėjęs tuojau susigriebė, nukaito ir spyrė vaikinui į kojas“...)

BOBELĖS:

Oi, žiūrėkit, ne kunigėlis,
o klebonas prie langelio sėdo!
Vaje, dabar tai jau bus,
vaje!...

Moterėlės apsimeta, kad šnabžda malda, bet visos gręžiasi į klausyklos langelį.

Nr. 18 / 2 // BAŽNYČIOJE

KLEBONAS (pabarbenęs į langelį):

Per amžius...
Kas tau yra, ar apsnūdai, kalbėk!
prisidenk skarele, nedrebėk,
nuo katros gi pusės
prisidengei, tikra žioplė,
nebežinai jau, katra kairė,
o katra dešinė?!

VERONIKA bando prisidengt iš kitos pusės, bet, persigandus, vėl iš tos pačios pusės prisidengia skarele. Tada KLEBONAS pats išlenda iš klausyklos, nuplėšia skarelę nuo plaukų, parodo kaip prisidengti - VERONIKA aikteli iš skausmo, plaukai pasileidžia...

KLEBONAS:

susitvarkyk kai bažnyčion eini,
kalbėk!

VERONIKA:

Šventasis tėveli, atleiskit...
garbė Jėzui Kristui (Klebonas: “per amžius”),
išpažinties buvau velykinės,
užrūstinau gerąjį Dievą šiais prasidėjimais...
Kiaulių nepašėriau per atlaidus...
Žąsies taukus vagiau...
Ant šeimininkų pykau...
Syki rožančių kalbėdama, juoktis ėmiau...
Melavau...ir... Šventasis tėveli...
dar nusidėjau labai...

KLEBONAS:

Na, ką čia dabar lemeni,
jau visą teisybę žinau,
sakyk, ar seniai tas buvo?
Su kuo gi? kiek sykių?
Visą tiesą prieš Dievą sakyki!...

Nebemeluok, žinau su kuo,
paleistuve begėde,
visai parapijai gėda!!!...
O gal jis ne vienas,
gal dar su kuo susidėjus buvai,
gal net nežinai,
kieno tas velnio kūdikis bus?!

BOBELIŲ CHORAS įsiterpia:

Paleistuvė, begėdė,
visai parapijai gėda...
su kuo gi, kiek sykių...
kiek sykių... sakyki...

DAVATKĖLĖ:

Sveika aušros žvaigžde šviesi...

VERONIKA:

šventasis tėveli, aš myliu...

KUNIGAS:

Šventam rašte pasakyta
kad už tokį nusidėjimą
akmenimis reik nudėti!
prisimezgėt velnio mazgu prie grieko,
žiedų nesumainę -
dabar ir kentėki!

VERONIKA:

aš... myliu Juozelį...
jo laiško sulauksiu...
Amerikon plauksiu...
mes prieš Dievą prisieksim...
tik duokit man išrišimą
mirtinai nuodėmei...
aš nežinau, kaip tai atsitiko...
iš meilės... pavasaris buvo...syki...
galva apsisuko...pasigailėkit...
per jūras plauksiu, kelias toks ilgas...
baisu man, nuskęsti galiu...

KUNIGAS:

Akmuo reik ant kaklo pririšti!
paleistuve, begėde,
visai parapijai gėda!
Oi šauks tave Dievas ant sūdo,
Dūšia šėtono pablūdus!
Nedėlios dieną kryžium gulėk per sumą,
kad paniekinimas žmonių
suraižytų širdį tavo!
O dabar klaupkis ir keliais eik,
palaiminsiu tik,
nebučiuok man rankos,
ką pasakiau, daryk!

BOBELĖS šnabzdasi (gali vis įsiterpti JUOZAPONIENĖS dievobaimingas solo su jos priežodžiu "Ak tu macnas tu pone!.. Vaje, kokia nešlovė..."):

Girdėjot, neduos išrišimo,
Kraujas Jėzaus neapvalys jos nusidėjimo!
Paleistuvė begėdė,
visai parapijai gėda!...

...Net nepasakė, kiek sykių...
...O kaip klebonėlis supyko,
Net rankos bučiuot neleido...
Vajė, kokia nešlovė, vajė!...

O kunigėlis jaunas
tai būt pagailėjęs!...
Kitaip pamylėjęs (prunkščia)...
Oi, pamylėjęs...

DAVATKĖLĖ gieda toliau, lyg bieko nebūtų įvykę:

Sveika Aušros žvaigžde šviesi,
Tu linksmybe svieto esi...

Nr. 19 / VERONIKOS ROMANSAS

Žodžiai lietuvių liaudies

VERONIKA:

Ant ežero kranto sėdėjom
ir tyliai, ir tyliai kalbėjom.
Ateisiu tada, kai žydės ajerai
ir supsis laivelis be vėjo.
Ateisiu tada, kai žydės ajerai
ir supsis laivelis be vėjo.
Žinau, tu sugrįši, tavim aš tikiu,
iš tolimo kelio sugrįši, tikiu.
Parneši vestuvėm brangių dovanų.
Paspaudęs man ranką nutolai,
lingavo lelijos žiedai.
Esi tu man saulė, aušrinė rytų,
esi man gyvenimas mano.
Esi tu man saulė, aušrinė rytų,
esi man gyvenimas mano.
Žinau, tu sugrįši, tavim aš tikiu,
iš tolimo kelio sugrįši, tikiu.
Iš tolimo kelio sugrįši, tikiu...
Tikiu!

MELDAI dainuoja kartu su VERONIKA

MELDŲ CHORAS:

...tyliai, tyliai jie kalbėjo,
ajerais vanduo žydėjo...
a - - - a - - - a - - - a.....

Nr. 20 / VERONIKOS SUSITIKIMAS SU MOTINA DVASIA

Veronika stovi viena tarp kryžių, prie motulės kapo, vakaras. Vėl pasirodo Motina dvasia.

MOTINOS DVASIA:

Ko gi verki, dukrel, ko verki?

MELDAI: (tęsia iš Veronikos Romanso)

...Ant ežero ajerai vėl žydi,
Daržely vėl lelijos linguoja,
Bet veltui tu laukei, jauna mergyte:
Jis nebeatplaukė, nebeatėjo, apgavo, paliko...

VERONIKA:

Išpažinties buvau, privargau, privargau, privargau...

MOTIOS DVASIA:

Pažvelk, kiek ramybės aplink,
Amžinojoj šaly...
Milijonai žvaigždelių žiūri...
Viskas praeis, dukrel, viskas praeis...

VERONIKA:

Mirštamoj nuodėmėj esu, atstumta visų...Išplauksiu...

MOTINOS DVASIA:

Eik veikiau prie manęs, dukrel, jau seniai tavęs belaukiu. Štai marškinėlius baltus tau pasiuvau

(Tiesia VERONIKAI mažus drabužėlius kūdikėliui)

...Eik prie manęs, dukrel, prisiglausk...Su saulele...Su mėnuliu...Su kūdikėliu žaisim, žaisim...Ateik, ateik, ateik...

VERONIKA: (skaudžiai aimanoja)

A!.. A!.. A!.. A... A.... A.... A....

VERONIKA IR MOTINOS DVASIA:

Baltais marškinėliais apsirengę į žemę žiūrėsime... ..ramybėje gelmių... Su saulele... Su vaikeliu ant rankų. Ten pailsėsiu. Ten pailsėsiu. Į žemę žiūrėsime baltais marškinėliais apsirengę, apsirengę, su saulele, su Dievuliu, su mėnuliu. Su mėnuliu! Su Dievuliu! Su saulele!

MELDAI:

...a....a....a.....

**Motina dvasia išnyksta. Veronika prie ežero viena, žvaigždėta naktis...
Atsiveria grėsmingai viliojančios ežero platybės.**

Nr. 21 / VERONIKA EŽERU EINANTI. FINALAS

Krūptelėjo vandeny žvaigždėlės, subruzdavo ajerai, sulingavo amžinai sargyboje stovinčios nendrės, nutirpo persigandę meldai, ir viena paskui kitą į visas šalis pradėjo bėgti nuo VERONIKOS bangutės...VERONIKA eina ežeru tolyn ir tolyn...Begarsė minia stebi tolstančią VERONIKĄ apimta baimės ir nejudėdama iš vietos.

Staiga, rankoje laikydama laišką šaukdama įbėgo

ŽASIOGANĖ:

Veronika! Veronika! Laiškas! Laiškas iš Amerikos! Nuo Juozelio!! Laiškas nuo Juozelio!!!

Minia nuščiūva. Iš lėto traukiasi gilumon, nežinodama ką sakyti. Iš toli girdisi Juozelio šauksmas – „Veronika! Veronika!..“ Jo žodžius atkartoja du Veroniką įsimylėję jaunuoliai – gailiai akordeonu grojantis pusbernis Anicokas, kitoje pusėje – sukrėstas jaunas kunigėlis.

CHORAS:

Veronika,
mergele puikioji
sielvarto ežere nuskendus
dvasia gražiausia -
tyraširde Veronika,
per amžius vandeniui brendanti -
su ežero šalto žvaigždėlėm spindinti -
malonę mums siunčianti -

gailėstingumą ----
Veronika,
mėnulio pėdom
žvaigždėlių keliu -
su vaikeliu ant rankų -
su balta lelija delnuose -
paskenduolės dvasia ----

JUOZELIS, ANICOKAS, KUNIGĖLIS, CHORAS:

Veronika...Veronika...

Veronika....

Antros dalies pabaiga